

Bálint Sándor Hagyományőrző Kör és Műhely

2017/2018. tanévi tevékenységek

Tanulmányút a Sárközbe

A **Sárköz** vagy **Tolna megyei Sárköz**, mint néprajzi kistáj a magyar néprajztudományban többnyire Alsónyék, Decs, Ócsény és Sárpilis községek területét jelenti. A földrajzi értelemben vett Sárköz a néprajzi tájnál nagyobb területet jelöl. A *Sárköz* név a néprajzi szerzők többsége számára a két világháború között, a 20. században szűkült le a Tolna megyei nevezetes négy falura.

A decsi tájház előtt

Ócsényi csoportkép

A sárközi népszokások változatosak, bonyolultak és gazdagok, igen sok régi elemet őriztek meg. Három csoportra oszthatjuk őket: Az emberi élet főbb állomásaihoz kapcsolódóak (születés, házasság, halál), a gazdasági élettel kapcsolatos szokások (aratás, szüret, fonó, disznótor stb.) és a jeles napokhoz (ünnepekhez) kapcsolódóak.

Sárközi babák

A gazdasági jellegű népszokások közül a Sárközben a szőlő- (hálótanya, szüret) és kendermunkákkal (kendergázolás, fonó) kapcsolatban éltek legszínesebb és legváltozatosabb hagyományok. A szőlőörzés szokását már 1833-ban leírta Garay János.

Decsi Babamúzeum

Bogár tanya: hálótanya, a szőlőörzés helyszíne

A jeles névünnepek alkalmával a névnap köszöntést, az aprószenteki suprikálást, az újév-köszöntést. Megtartották a farsangot, elterjedt volt a nagypénteki mosakodás és feregűzés, a Szent György napi harmatszedés.

A sárközi népköltészetnek legjellemzőbb műfaja a lírai dal. A Sárköz népdalkincse feltűnően gazdag, egy-egy jó énekes sokszor több száz nótát is ismert. A lírai dalok közül a szerelmi népdalok csoportja a leggazdagabb. A legrégebb szerelmi népdalok a vízivilágot idézik: *Sűrű nádas, magas a teteje, Szárcsamadár fészket rakott benne. Mondd meg nekem, te fekete madár: Merre jár most az én kedves babám.*

Sok pásztor- és betyárdalt is tudtak. A dalok mellett verset, rigmust, különféle mondókákat, falucsúfolókat és találós kérdéseket jelenleg is lehet gyűjteni

A sárközi táncdialektus a kelet-dunántúli csoporthoz tartozik, amely tovább folytatódik a Duna-Tisza közti Bácskába, Kalocsán és környékén, és általában a Duna egész mellékén. A sárközi táncok közül a nők karikázója (körtánca) tér el legjobban az országosan ismert típusoktól, ez a legjellemzőbb és talán a legszebb táncuk.

Decs - Babamúzeum

A műhely tevékenységeit a 2017/2018. tanévben az NTP-FKT-17-0010 pályázat támogatta.

2600 Vác, Konstantin tér 1-5. | Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 237 | Tel: +36 27 511 150 | OM az.: FI21962 | avkf@avkf.hu

www.avkf.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

APOR VILMOS KATOLIKUS FŐISKOLA

Nemzeti
Tehetség Program

2600 Vác, Konstantin tér 1-5. | Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 237 | Tel: +36 27 511 150 | OM az.: FI21962 | avkf@avkf.hu

www.avkf.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA